

גליון 391
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האיור לשריתוש בתמונה

סיפורי חז"ל

תועבת ד' כל גבה לב

מסופר על חסיד אחד שהלך בדרך עם אליהו הנביא זכור לטוב, ובדרכם נתקלו בנבלה שהיתה מעלה סרחון רב, שקשה היה על אותו חסיד לסבול את זה, עד שסתם את נחיריו שלא יכנס בו הריח הרע. והסתכל החסיד באליהו הנביא וראה שלא איכפת לו כלל. המשיכו ללכת, ושוב פגעו בדרכם באדם שגאותו הגדולה ניכרת היתה על פניו, וראה החסיד את אליהו הנביא שם ידו על אפו, כאילו מרגיש הוא בסרחון ואינו יכול לסבלו, ושאל אותו החסיד על פשר התנהגותו, ענהו אליהו הנביא, כי זה שמתגאה סרחונו גדול משל נבלה, וטומאתו גדולה ממנה, כי כל הנוגע בנבלה אינו טמא אלא עד הערב, והנוגע בזה שמתגאה מביא עליו טומאות הרבה, כי על ידי כך בא לקטטה ומריבה, שנאה, קנאה, לשון הרע, כעס, שקרים וליצנות, ונאמר תועבת ד' כל גבה לב.

(קב הישר)

פרשת השבוע

כי במקלי עברתי את הירדן

(ל"ב - י"ט)

מסופר בשם הרה"ק ה"אמרי חיים" מויוזניץ זיע"א, שפעם אחת בערב יום הכיפורים ביקש הרה"ק ה"צמח צדיק" מויוזניץ זיע"א סכום כסף גדול מעשיר מסוים, ואמר לו שעכשיו זמן שאף אחד לא חושב על כסף, ואם אני מבקש ממך כעת מעות, עליך להבין שהדבר נחוץ מאד. הלה לא נענה לבקשת הרבי, ביקש הרבי מחסיד כפרי יהודי פשוט בשם משה ליב, שיתן לו את הסכום הוזה, נענה החסיד מיד לבקשתו ונתן לרבי את כל הסכום. מהיום ההוא ירד העשיר מנכסיו מטה מטה רח"ל, ומשה לייב התעשר ונחל הצלחה גדולה בכל עסקיו. לרגל עסקיו היה משה לייב נוסע לוינה עיר הבירה, בהיותם בוינה היו מתאספים היהודים הסוחרים החסידיים יחד לסעודה שלישית של שבת. פעם חמדו להם מכיריו לצון ודחקו במשה לייב שיאמר לפניהם דברי תורה. משה

לייב סירב באמרו, אינני בר אוריין ואיני ראוי לומר תורה, אך הם דחקו בו ואילצוהו לומר תורה. כידוע, העיר וינה היתה עיר מודרנית, וכמה מן הסוחרים שלא היו מצויינים במיוחד ביראת שמים, התירו לעצמם לעשות שם מעשים שלא היו עושים במקום מושבם. היה זה בפרשת וישלח, אמר להם משה לייב על הפסוק "כי במקלי עברתי את הירדן" אם אדם מתחיל להקל במצות, סופו שיעבור על כל התורה כולה.

המעשה הגיע לאזני ה"צמח צדיק", ובהודמנות הראשונה שהגיע משה לייב לויוזניץ, שאלו הרבי האם אמרת תורה בוינה? משה לייב רעד כולו מפחד הרבי, ואמר בהתנצלות: הסוחרים אילצוני להגיד תורה נגד רצוני, שאלו הרבי מה אמרת? חזר משה לייב על התורה שאמר. אמר לו הרבי: הרי טוב אמרת.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 5:16 ת"א: 5:18 ר"ת: 5:50

פרשת וישלח

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:01 ת"א: 4:15

ומבית לבית, תר אחר התלמיד החביב שאיש לא הכיר. לעת צהריים תש כוחו והוא הגיע לבקתה קטנה ועלובה, מעבר לדלת בקעו קולות רכים של ילדים, הוא החליט לנסות את מזלו ונקש על הדלת, כשזו נפתחה נגלה לפניו מחזה יוצא דופן ומשובב כאחד, חדר גדול ריק כמעט לגמרי ובמרכזו על גבי בול עץ לא מהוקצע, ישב 'מלמד' וסביבו דרדקים שלמדו מפיו תורה.

"ברוך הבא" קרא המלמד לעברו, "ברוך הבא" אמרו החזיקו אחריו גם התלמידים. "שמא מכיר אתה את הגאון רבי בער?" שב משה על שאלתו בפעם המי יודע כמה באותו יום, "את הגאון רבי בער אמנם אינני מכיר" השיב המלמד, "לעומת זאת את 'בער' מכיר אנוכי גם מכיר", ניצוץ של תקווה נייעור בליבו של משה, "התדע אפוא היכן הוא מתגורר?" שאל את ה'מלמד', חיך אליו רבי בער בחביבות ואמר: "אני הוא", "האם אתה הוא תלמידו של מורנו ורבנו הבעש"ט?" התקשה משה להאמין.

והנה אך שמע ה'מלמד' את שם הבעש"ט הקדוש יוצא מפיו האיש שבפתח, ומיד השתנה גוון פניו, רעד עבר בגופו והוא מיהר לקום ולעמוד על רגליו, "מורי ורבי הוא" ענה, "אם כן הריני למסור לך דרישת שלום חמה ממנו" אמר לו משה. ה'מלמד' הקשיב ביראה עצומה לכל מילה שיצאה מפיו של משה, ואף ביקשו לחזור שוב ושוב על דברי הבעש"ט כפי שאמרם לו, לאחר שמילא את שליחותו, לא יכול משה להסתיר את פליאתו כיצד יתכן שתלמידו החביב של מורנו הבעש"ט יתגורר בבקתה עלובה שכזאת? שאל, כל היום חיפשתיך ואיש מבין התושבים אפילו לא הכיר אותך.

ה'מלמד' התבונן במשה ושתק, כעבור רגע החל להתעניין ושאל לשלומו, "ברוך ה' שמשפיע עלי ועל בני ביתי רוב טובה" אמר לו משה "אשה מסורה, ילדים טובים, הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו. "ומהו מקור פרנסתך?" התעניין תלמיד הבעש"ט, משה סיפר לו על האכסניה המרווחת שבבעלותו ועל הרווחים הנאים שהיא מניבה, אחר כך ביקש ה'מלמד' לשמוע ממה על בית מגוריו, חיוך של שביעות רצון נח על שפתיו של משה שעה שסיפר על ביתו הנאה, בצבעוניות רבה תיאר את שפע החדרים בבית, את הטרקלין המפואר ואת הריהוט היקר המקשט אותם, ריהוט שרכש במיטב כספו.

ליומא דהילולא (י"ט כסלו) של המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א תלמידו החביב של הבעש"ט הקדוש זיע"א

בבעלותו של משה הייתה אכסניה גדולה שניצבה על אם הדרך, מיקומה המצויין הביא אליה עוברי אורח רבים שפרנסו את בעליה בעושר ובכבוד, משה עצמו היה דל בכישרונות ולא מבין גדול בתורה, אך התברך בלב יהודי חם ובאמונה תמה בהקדוש ברוך הוא, ואמונה פשוטה בצדיקים, מעת לעת נוהג היה לנסוע למעזיבוז לבית מדרשו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א כדי להתחמם באורו, מנסיעות אלה היה שם מחוזק ומחושל באמונתו.

פעם אחת כשנכנס בתום אחד מביקוריו במעזיבוז ליטול ברכת שלום מרבו, הטיל עליו הבעש"ט שליחות: "בדרך לביתך עבור דרך עיירה פלונית" אמר לו הבעש"ט, "בעיירה זו מתגורר תלמידי החביב 'בער', מבקש אני ממך כי תסור לביתו ותמסור לו פרישת שלום חמה ממני".

למותר לציין כי משה שמח לבצע את השליחות שהטיל עליו רבו, כל הדרך היה שמח ונרגש מן הזכות הגדולה שנפלה בחלקו, וכי קלה היא? רבו הבעש"ט הקדוש בכבודו ובעצמו ביקש ממנו להעביר מסר אישי לתלמידו "החביב", לבטח מדובר ברב העיירה או לפחות באחד מלמדניה הנוודעים, הרהר משה בליבו, בעיני רוחו כבר ראה את עצמו מתייצב בפתח ביתו של התלמיד המכובד, עיניים סקרניות של עוברי אורח ננעצות בו בעניין, והוא נכנס פנימה ומוסר בדחילו ורחימו את הדברים שביקשו הבעש"ט להעביר לתלמידו.

עם הגיעו לעיירה החל משה להתעניין אצל תושביה היכן מתגורר "הרב הגאון רבי בער", ואולם לתדהמתו נתקל בתגובות שנעו בין מבטים תמהים לבין אדישות מוחלטת, "הרב הגאון רבי בער? אין כאן אדם כזה", השיבו לו כמה מהעוברים ושבים, משה לא ידע את נפשו מאכזבה וממבוכה, שוב ושוב ניסה לרענן את זכרונו שמא טעה בשמיעת דברי רבו, אבל הוא זכר אותם מילה במילה, "בעיירה זו מתגורר תלמידי החביב בער". כל היום התהלך משה בעיירה, עבר מסימטה לסימטה

משל ונמשל

ויירא יעקב מאד ויצר לו (ל"ב ח')

פירש"י, ויירא שמא יהרג, ויצר לו אם יהרוג הוא את אחרים. לכאורה יש להבין למה היה חושש פן יהרוג את עשו והלא בדין הוא שיהרגנו וכמו שאמרו רבותינו (ברכות ס"ב) הבא להרגך השכם להרגו. ואפשר לפרש על פי משל: מעשה שהיה במלך צרפת שהיה לו יועץ חכם חרשים חווה בכוכבים ובקי באצטגנינות, והיה מגיד לו תמיד נסותרות ועתידות. והמלך היה מאמין בו מאד לרוב חכמתו ויעשירהו ויכבדהו. והנה יום אחד נהפך לב המלך עליו, על ידי הולכי רכיל שדיברו לשון הרע על היועץ מרוב קנאתם בו, שכאילו קשר היועץ קשר עם אויבי המלך להדיחו ממלכותו. ותיכף גזר אומר להביא לפניו את היועץ, ועלה בדעתו להכנס עמו בדברים טרם יהרגנו כדין מורד במלכות. והנה כאשר הובא החווה בכוכבים לפני המלך, פנה המלך בשאלה האם יש בידך לחזות מה צפוי לך בעתות כאלה, ויאמר החווה יש ויש. אמר לו המלך אם כן הגידה נא לי יום מותך. ויבהל החווה מאד שהרגיש כי רעה נגד פניו, ויתבונן לחשוב במשטר הכוכבים בלוחות שלפניו, ויעש כן בחכמה למראה עיני המלך, כאילו הוא רואה במשטר הכוכבים והמולות, ואחר איזה רגעים השתנו פניו והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו, ויאמר למלך אדוני המלך הכוכבים גילו לי כי סכנה גדולה מרחפת על ראשי, אולם צר לי מאד להודיעך כי על ידי הכוכבים נודע לי שיום מותי יהיה שלושה ימים לפני יום מותו של המלך, ולא על עצמי אני דואג אלא על אדוני המלך, כי קרב קצו וקץ הממלכה האדירה. וישתומם המלך למשמע אוניו כי דברי החווה הטילו עליו אימה ופחד, ויירא לנגוע בו, ואז הוציא לאור משפטו ויצא זכאי לפני המלך, ואדרבה, המלך שם משמר ללוות את היועץ בכל אשר ילך, כי האמין שדברי חונו יבואו באחרית הימים. ועל זה נאמר בקהלת "החכמה תחיה בעליה"

והנמשל: הנה ידועים דברי חכמינו (סוטה י"ג) שרבקה נתנבאה שיעקב ועשו ימותו ביום אחד, כמו שנאמר "למה אשכל גם שניכם יום אחד", ואף על פי שמיתתן לא היתה ביום אחד ממש, מכל מקום נקברו ביום אחד, שכאשר ערער עשו על קבורת יעקב במערת המכפלה, נטל חושים בן דן מקל והכה בראשו של עשו, ובא יהודה והשלים הריגתו של עשו, כמו שכתוב "ידך בעורף אויביך", נמצא שדברי רבקה למה אשכל גם שניכם יום אחד נאמרו ברוח הקדש, ולכן ויירא יעקב שמא יהרג ויצר לו שמא יהרוג ואז ימות גם הוא כאחיו, לקיים נבואתה של רבקה.

(בשם מרן הראשל"צ הגר"ע יוסף זיע"א)

כל אותה עת הקשיב ה'מלמד' לאורחו רוב קשב, "והיכן בדעתך ללון הלילה?" שאל לפתע את משה, שאלה שלא ממין העניין, משה נבוך לרגע אך מיד השיב "אלון כפי הנראה באכסניה הראשונה שאמצא", ניצוץ עלה בעיני ה'מלמד' "אם אמנם כדברך בעל ממון ונכסים אתה", הקשה "אם כך מדוע בגדיך כה פשוטים, וכיצד תהיה מוכן ללון הלילה באכסניית הדרכים הראשונה שתמצא? האם לא ראויים לך בגדים מפוארים יותר ומלון מהודר יותר?".

משה לא התבלבל ומיד השיב: "כבודו, כיצד אפשר להשוות, בביתי הפרטי נוהג אני בכל גינוני הכבוד והעושר בהתאם להישג ידי, אולם עתה, עתה הרי אני בדרך, רק בדרך, ובדרך אין מייחסים חשיבות רבה לבגדים ולתנאי נוחות". תלמידו החביב של הבעש"ט הקדוש הביט היישר לתור עיניו של משה ואמר: "יפה דיברת", "אם כך זוהי אף תשובתי לשאלתך הראשונה, אף אני מצוי עתה בעיצומה של הליכה בדרך, דרך ארוכה של חיים בעולם הזה, ובדרך כפי שבעצמך אמרת אין ליחס חשיבות רבה מדי לענייני פאר, נוחות וכבוד, אבל 'בבית' שם בבית האמיתי בעולם בעליון, שמור ומוכן עבורי עושר מופלג, מוכן אני אפוא לשבת עתה על בול עץ וללמד תורה לתינוקות של בית רבן, ובלבד שכאשר אגיע לבסוף 'הביתה' אל אבי שבשמים, אזכה לרוב עושר ולחיי העולם הבא".

רק אז הבין משה לשם מה שלחו הבעש"ט אל תלמידו חביבו רבי בער, כי הוא ביקש ללמדו פרק בהלכות דרכים ובתים, ומיהו התלמיד החביב? הלא הוא מי שלימים נודע שמו בכל העולם כהרב הקדוש רבי דוב בער, המגיד הגדול ממעורר שזיע"א, שהשבע ביום שני י"ט כסלו יחול יומא דהילולא שלו. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אכ"י"ר.

צ'ין אדם לחברו

ברכת ה' בזכות מצות

פדיון שבויים

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מספרין זיע"א ראש בית אב לשושלת קומרנא, היה בעל לב רחום והיה מגן לכל כושל, ומשען לדל, לא ישב לסעוד בלי עניים, ביום שלא נודמן אורח לביתו, היה אף הוא פורש מן האכילה. בכפר מולדתו "ספרין" החזיק בית מזיגה וחנות מכולת, מהם היה מוציא את פרנסתו בצמצום, ובכל זאת היו עניים סמוכים תמיד על שולחנו, במיוחד התמסר בכל כוחו למען המצוה הגדולה של פדיון שבויים, הוא קיימה בכל מאודו עד כדי הפקרת כל רכושו. פעם אחת נודמנה לו מצוה זו, ביום שבת קודש נעצרה עגלה ליד ביתו בכפר, ובה שתי בנות ישראל, שנשבו על ידי אחד מפריצי פולין כבנות ערובה לחוב שלא נפרע על ידי אביהן בשכר חכירה עבור בית המזיגה, החוב הגיע למאות זהובים, סכום ענק בימים ההם, נכמרו רחמי רבי יצחק אייזיק עליהן, והחליט לפדותן בכל מחיר ויהי מה, כיון שהדבר היה בשבת, הלך אל נכבד הכפר הגוי והביא לו את פרתו היחידה למשכנה אצלו, בכה והתחנן לפניו לעמוד לימינו ולהעיד לפני הפריץ שיקיים את התחייבותו לסלק לו במוצאי שבת את כל חוב החוכר היהודי אבי השבויות. נכבד הכפר בהכירו את יושרו של ר' יצחק אייזיק, נענה לו להיות ערב לפני הפריץ, ולבנות

נקרא דרור. תיכף בצאת השבת הוציא ר' יצחק אייזיק למכירה את כל הסחורה שבחנותו, את התבואה שבאסמו, ואת פרתו היחידה, עד שהיה בידו סכום כערך החוב, רבי יצחק אייזיק ואשתו הצדקנית, הכניסו את שתי הבנות לביתם מאחר שהגיעה אליהם השמועה שאביהן מת מתוך עגמת נפש. הבנות גדלו בביתו עד שהגיעו לפרקן, ור' יצחק אייזיק השיא אותן וגם נתן להן נדונות הראויות להתכבד. אחרי פדיון השבויות שעלה לו בממון רב, נתרושש ר' יצחק אייזיק והגיע לפת לחם. והנה באותם ימים נקלע אורח לביתם הריק, ולא היה להם במה לכבדו, הצדיק והרבני הצטערו מאד שאין בכוחם לקיים מצות הכנסת אורחים כבימים ימימה, הלכה הרבנית לשכנתה ולזותה ממנה מעט אוכל, והתקינה סעודה לאורח. כשנפרד מהם האורח, פרש כפיו כלפי מעלה וברך את בעלי הבית שהיו עדיין חשוכי בנים, שיזכו להוליד בנים גאונים וצדיקים שיהיו למאורות גדולים בישראל. הברכה נתקיימה במלואה והם זכו לנטוע חמישה ארזים בישראל, גאוני תורה ואדירי קבלה. והם: הרה"ק רבי צבי הירש מוידיתשוב, הרה"ק רבי משה מסמבור, הרה"ק רבי אלכסנדר סענדר מקומרנא, הרה"ק רבי ישכר בעריש מוידיתשוב והרה"ק רבי ליפא מסמבור. זכותם תגן עלנו ועל כל ישראל, אמן.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ט"ו כסלו

הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב ב"ר יעקב דוד (תרע"ח)
הרה"ק רבי שאול ידידיה אלעזר ב"ר ישראל ממודיץ
(אמרי שאול - תש"ח)
יום ראשון י"ז כסלו
הרה"ק רבי יוסף יוזל הורביץ הסבא מנובהרדוק (תר"פ)
יום שני י"ח כסלו
רבינו אברהם בן משה (בן הרמב"ם - ד"א תתקכ"ז)
הרה"ק רבי ברוך ממעובו ב"ר יחיאל מיכל
(תקע"ב)
יום שלישי י"ט כסלו
הרה"ק רבי דוב בער ב"ר אברהם (המגיד ממעוריטש
(תקל"ג)
יום רביעי כ' כסלו
הרה"ק רבי משולם פייביש ב"ר דוב בעריש מקרעמניץ
(משנת חכמים - תקל"ה)
הרה"ק רבי בנימין זאב וואלף הלוי ב"ר שמואל
מבאלטא (תקפ"ו)
הרה"ק רבי דוב בעריש מאושפיצין ב"ר משה (תלמיד
החוזה - תקצ"ח)
הרה"ק רבי ברוך מויוניץ ב"ר מנחם מענדל (אמרי ברוך
- תרנ"ג)
יום חמישי כ"א כסלו
שמעון בן יעקב משבטי קה (כ"א - שי"ד)
הרה"ק רבי נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא משנאווא
(איילה שלוחה - תרכ"ד)
כ"ב כסלו
רבי אליעזר אשכנזי ב"ר אליהו (מעשי ה-שמ"ו)
(הרה"ק רבי פינחס מאוסטראה בן הייבי
ר' יעקב יוסף (תקס"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נמילאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "ב"א או אורח" רמזים וסיק תרי"ם על המצוות.

האוכל בשוק (ח')

א) מסעדה המוציאה על שפת המדרכה הצמודה למסעדה, שולחנות וכסאות, שהוא במקום אשר הרבים עוברים שם, אין האוכל שם נפסל לעדות, דהוא מקום המיוחד לאכילה [הגר"י וילברשטיין והגר"א נבנצל] (וגם שיש לסמוך על השיטות שרק בהליכה נפסל וכדו). אך בני תורה ודאי אין להם לאכול שם, וכל שכן תלמידי חכמים. [הגר"י וילברשטיין]. (שלמי חיים, להגר"ר חיים מלין שליט"א)

ב) האוכל בתוך חנות (שהיא בתוך בית) - תלוי במציאות האכילה - אך בעלמא אינו נפסל לעדות [עי' רמב"ם דעות ה' ב], אך אין ראוי כלל וכלל לאכול שם, (כולל סופרמרקט, חנויות בגדים וכיו"ב, וכן מאפיה שאין שם מקום המיועד לאכילה). [הגר"י וילברשטיין]. ותלמיד חכם על אחת כמה וכמה, משום שדרכו להיות צנוע באכילה ושתיה [עיין רש"י בכורות מ"ד: (שם)]

לע"נ

הרה"ק רבי ברוך ממעוזבו זיע"א
ב"ר יחיאל מיכל זיע"א
נלב"ע ח"י כסלו תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז